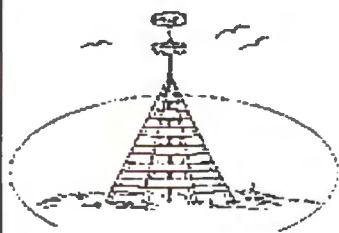

SPIRAN

Legdeå/Sikeå Intresseförening Nummer 3 Årgång 1999

I detta nummer bl. a.:

- * *Drömvallen 5 år*
- * *Guinness rekordförsök*
- * *Projekt Såghuset*
- * *Stora Magasinet*
- * *Om Spiran*
- * *Om Labyrinter*
- * *Invigning av Ångbåtskajen*

Hej alla Spiranläsare!

Här kommer nu höst-och vinternumret av Spiran-tidningen!

Som vanligt innehåller den lite smått och gott om sånt som hänt under sommaren, en sommar, som inte bara bjudit på fint väder, utan också varit den hittills mest händelserika i LSI:s historia, eller vad sägs om följande.

- * Andra varvet har haft öppet sex dagar/vecka
- * Campingen har fått el och vatten
- * Stora magasinet har fått nytt tak av plåt
- * en natur/kulturstig har anlagts
- * en boulebana har anlagts

Årets invigning blev invigningen av Ångbåtskajen, där landshövdingen medverkade och klippte bandet inför ett hundratal åskådare.

Årets hamnmarknad - Legdeå/Sikeådag blev ytterligare ett fint arrangemang med flera nya inslag och många besökare.

För första gången har föreningen haft egna anställda både inom Andra varvet och som arbetsledning för våra projekt. Vi har också fått hjälp av "API-anställda" via AF. Sammanlagt 12 personer har under olika perioder arbetat nere i hamnen, så Sikeå hamn börjar på nytt vara en stor arbetsplats!

Till detta ska läggas allt arbete som utförts på ideell väg. Ca 2500 timmar har utförts inom ramen för de olika projekten.

Ett stort tack till alla!

Sture Bäckström

Spiran tidningen
lsispiran@hotmail.com

Redaktion & annonser:

Annons 1/4 sida 100:-
Sture Bäckström, 0934-153 53,
sbm@robertsfors.se
Fredrik Nilsson, 0934-150 13,
fr_ni@hotmail.com
Åsa Bäckström, 070-604 68 28,
asa_backstrom@hotmail.com

Prenumeration:

Prenumeration 2000 - 50:-/3 nummer
Pg. 17 68 18 - 3 (LSI)
Lola Nyman 0934-150 83

Ansvarig utgivare:

LSI:s styrelse

**Utgivningsplan för Spiran
2000**

Nr 1 (mars) Manusstopp 28/2
Nr 2 (juli) Manusstopp 31/5
- Sommarstugeutdelning
Nr 3 (oktober) Manusstopp 30/9

Legdeå/Sikeå Intresseförening

c/o Sture Bäckström
Brännstan 153
915 93 ROBERTSFORS
0934-153 53
sbm@robertsfors.se
lsi@robertsfors.se
<http://www.kvarken.org/projekt/sikea>

Bagarstugan

Bokning: Wanja Brorsdotter,
0934-152 10
Hyrespris inkl. ved: halvdag 50:-
heldag 100:-

Sikeå Havscamping

Kurt Vesterlund, 0934-107 31

Andra Varvet

Barbro Pettersson, 0934-151 13
Ingrid Hanke, 0934-150 13
Butiken, 070-248 89 97
http://come.to/andra_varvet

Drömvallens Dagis 5 år

Ett stort grattis till personalen - Riita, Merja, Eva och Elisabeth och föräldragruppen som hållit verksamheten i gång på ett jättefint sätt under dessa 5 år.

Födelsedagen firades fredagen den 10 september med kalas både på dagtid, så att alla barn kunde vara med, och på kvällstid, för föräldrarna.

Bland gratulanterna fanns - förutom byborna - även representanter för Robertsfors kommun och Legdeå/Sikeå Intresseförening.

Grattis och lycka till!

LSI genom Sture B

"Vita duvan" i ny ägo

Vita duvan den gamla ärorika faktorsbostaden från Sikeås storhetstid, har bytt ägare under sommaren.

Kristina och Kjell Åke Jansson har sålt huset till ett ungt par från Umeå, Mikael Eriksson och Pia Möller., som nu med sina två små barn flyttat in.

Vi hälsar dem och alla andra som flyttat till byn hjärtligt välkomna!

LSI:s styrelse

Träffpunkten

För bokning av Träffpunkten - ring Nymans!
Tel: 150 83

Stora Magasinet

Hus-och båtförvaring
Husvagn 500:--
Mindre båt 250:--
Gunnar Lundmark, tel 150 16

Stora Magasinet

Åren har gått sedan arbetarna farit.
Magasinet är kvar av allt det som varit.

Du stod där så färglöst, taket med läcka,
väggarna skeva, stora gluggar att täcka.

Du stod som en tyst och tigande koloss,
att rädda dig, var nog för stort för oss.

Idéen växte fram, kunde byborna sig tänka,
till plåtar på taket, några hundringar skänka

I början fanns tvivlet, blir något av detta?
Pengar kom in, vi på konto dem sätta.

Summan av allt, det som fanns insamlat,
ej räckte det till att få taket belamrat

Nu måste här sökas en större summa.
På länsnivå vi sökte och se på mumma!

Magasinet har lyfts, väggarna rättats,
om många ideella timmar berättas

Plåtarna är på plats, vad de glänser!
När många går samman finns inga gränser.

Magasinet, Du är stort, tyst och stum.
Vi önskar lycka i nästa decennium!

Tankar av AnnCharlott

Många projekt - mycket pengar

Allt som vi håller på och arbetar med har
kostat mycket pengar och även om vi fått
sammanlagt ca 600 000:-- i bidrag från EU,
kommun och länsmyndigheter, så är föreningens
kassa skral.

Magasinstaket blev t ex dyrare än beräknat,
eftersom vissa bärande balkar måste bytas ut.
Många andra saker har också tillkommit.

Ett problem är också att EU-medlen betalas ut
i efterskott, vilket har gjort att föreningens
likviditet varit ett problem. Alla bidrag, stora
såväl som små, har således kommit väl till pass.

Ett stort tack till alla bidragsgivare!

Vi hoppas naturligtvis att alla Legeå-och
Sikeåbor fortsätter att stödja föreningen!

Postgirokontot är 17 68 18-3

Hälsningar från LSI:s styrelse genom

Sture Bäckström

Segelskeppsdag i Sikeå

Under arbetet med robertsforsboken fann jag
en mängd överraskande och intressanta uppgif-
ter om skeppsbyggnadsepoken i Sikeå. Tänk
vad man kunde och vågade! Under en 75-
årsperiod byggdes ett 30-tal skepp av olika
storlekar, många var oceangående.

På flera ställen längs kusten byggdes segelfar-
tyg och det slog mig att det vore en värdig
uppgift för entusiasterna och de mycket driftiga
medlemmarna i Legeå-Sikeå Intresseförening
att försöka göra en stor bildutställning och
exposé om skeppsbyggeriet i Sikeå eventuellt i
samarbete med Läns museet.

Det borde också någon helg till sommaren vara
möjligt att locka upp ett par, tre av de segelfar-
tyg som finns i stockholmstrakten och låta
intresserade gå ombord och ana hur det gick
till när järnmalm från mellansverige fraktades
till Sikeå för att smältas i järnbruket i Roberts-
fors. Borde inte ett sånt sommarenemang
locka intresserade vida omkring? undrar

Erik Forsgren

Projekt Såghuset

Denna rapport är den sista i raden gällande projekt Såghuset. Den sista november avslutas projektet och slutredovisning sker gentemot Leader.

När vi startade för ett och ett halvt år sedan hade vi som målsättning att renovera Såghuset och att prova driva Andra Varvet i en större skala över sommaren för att se om affärsidén höll.

När vi nu knyter ihop påsen måste vi medge, med en otrolig glädje och stolthet, att vi har lyckats att nå denna målsättning. Allt är tydligen möjligt när man har en hel by som är med och stöttar.

Såghuset är nu i stort sett färdigt. Under hösten har Sven-Erik och hans mannar lagt nytt golv, gjort färdig sista kortsidan och färdigställt köket. Det som nu återstår är lite målning av lister här och där och städning, och så ska golvet behandlas. Dessa arbeten känns dock som småjobb jämfört med det jobb som redan är gjort.

Såghuset är numera ett mycket vackert hus och det går att använda till så mycket.

Andra Varvet har denna sommar varit en otrolig succé. Det har kommit folk från alla håll och vi räknar med att det varit 8.000 stycken som besökt butiken. Utbudet har ju varit väldigt varierande, det vet ni som varit ned i sommar, och det är väl en del av charmen med denna butik, ena dagen finns det vissa varor, nästa dag är det helt andra. I och med att denna sommar gått så bra så planerar vi redan för nästa sommar, då vi fortsätter verksamheten på ungefär samma sätt. Det kan alltså bli läge för lite sommarjobb, ungdomar!

Jag vill nu, å projektgruppens vägnar, tacka ALLA er som ställt upp i ur och skur och jobbat för projektet, Ni har varit många, glada och duktiga, Utan ER hade det aldrig gått. Jag vill också tacka för det mentala stöd som vi känt under projektiden. Det har känts som

om vi har haft hela byn med oss och även om det kanske inte är fallet, så har alla goda ord och allt beröm varit ett otroligt stöd. Det har behövts, för det har så klart funnits stunder då och då när man undrar om man är riktigt klok som håller på med ett gammalt skruttigt hus all ledig tid.

Så med tacksamma tankar till er alla lägger vi härmed projekt Såghuset till handlingarna

Barbro Pettersson

Till alla sponsorer av magasinistaket!

Ett stort TACK vill vi rikta

- ⊙ till alla Ni som skänkt pengar eller köpt plåtar
- ⊙ till alla som deltog i "byafejden" mellan Leggeå och Sikeå. Vilken av byarna skulle skänka flest timmerstockar? Det kom timmer för ca 25 000 kr
- ⊙ till alla som frivilligt ställt upp med. arbetstimmar
- ⊙ till alla firmor som bidragit på olika sätt

Det som nu återstår är att till nästa år kunna måla magasinet utvändigt och att lägga in ett golv. Så ni som inte hann med att skänka träd, nu finns ett nytt tillfälle. Ni som missat att köpa en plåt kan även i fortsättningen höra av er. Pengarna kommer att behövas. Ännu återstår arbetsinsatser innan stora magasinet blir en prydnad för Sikeå hamnområde.

Till frivilligt arbete kan också räknas att man bakar och bjuder på fika. Så inte bara stora starka karlar behövs i vår frivilliga arbetskår.

Leggeå/Sikeå Intresseförening
Ann-Charlott Nordlund

Legdeå-Sikeådagen

Solglitter i vattnet och sommarvarmt trots att vi hunnit fram till 14 augusti - bättre inramning än så hade man väl inte kunnat önska sig för årets Legdeå/Sikeå-dag.

Dagen blev också ovanligt välbesökt. Förutom sedvanliga marknadsstånd och försäljning av fika, våfflor, korv mm höll Andra varvet öppet.

För första gången ordnades guidade turer med häst och vagn genom Brännstan. Det var Ridklubben Sandgårdan som stod för hästarangemangen och som "chaufför" hade man hyrt in Martin Jonsson, som ju till vardags rattar fordon med många fler hästar.

För den kulturintresserade fanns en natur/kulturstig med tipsfrågor ordnad. Vinnare med rätt svar på alla frågor blev Bengt Westman.

Efter stigen ledde också Gunnel Lundström en örtavandring där deltagarna fick lära sig lite om ätbara växter och medicinalväxter.

Andra populära inslag under dagen var cykeldykningen och veteranbilarna, som gjorde en paus på hamnplanen under sitt rally till Lövånger.

Dagen avslutades med middag på Träffpunkten för bybor och hemvändare.

Sture Bäckström

Prenumerera på Spiran!

Alla bybor kommer som tidigare att få sin tidning i brevlådan, tre gånger/år men vi tar gärna emot ett frivilligt bidrag till tryckning och distribution.

Vill du prenumerera på tidningen till någon som inte bor i byn, meddela Lola Nyman, som skickar ut prenumerationerna.

Postgiro 17 68 18-3

Guinness rekordförsök i Sikeå?

Nu blir kanske vår brandstation ännu mera berömd även utanför kommungränsen.

Undertecknad har tagit kontakt med den svenska representanten för Guinness Rekordbok. Efter många telefonpåringningar kom jag äntligen fram och fick tala med Johan Rosell.

Jag presenterade min idé att vår brandstation är den minsta i världen?? Han tyckte att det var en kul grej för de hade notering på världens minsta bostadshus, men något om minsta eller största brandstation fanns inte.

Jag kontaktade vår brandchef och frågade vad som användes vid bränder på den tiden och fick tips om föremål. Så brandstationen är nu utrustad med en brandhake som Sture Bäckström har skänkt och den är nu så snyggt uppsatt vid gaveln på huset. Dan Viktor och jag tillverkade brandruskor som också finns där. Sen finns förstås den gamla brandsprutan från år 1900 där.

Så kom det per post blanketter att fylla i. Vi har mätt huset och fotograferat och beskrivit vilka brandredskap som finns på platsen. För det var viktigt att det fanns bilddokument. Det fanns tidningsurklipp sparade från invigningen, som vi nu tagit kopior på och skickat med. Polisen i Robertsfors har intygat att det är sant det som skrivits, så nu är brevet med bevisen postat.

Nu återstår att vänta och se och hoppas att vi kommer med i rekorden.

Detta blev gjort i början av september, så håll tummarna att det lyckas!

Ann Charlott Nordlund

*"Det är en glob jag trampar med min fot
Vad är centralt på ytan av ett klot?
Jag väljer Sikeå till världens mitt,
det står mig fritt"*

Fritt efter Alf Henriksson

Om "Spiran" i Spiran

Spiran, det vill säga inseglingmärket på Hällgrund utanför Sikeå Hamn har mer och mer kommit att bli Legdeås och Sikeås symbol och "logotype".

Inseglingståken Spiran uppfördes 1872 enligt följande beskrivning:

- "Sikeå inseglingståk på Hällgrundet består af en 52 fot hög spira, hvilken i foten håller 18 tum i diameter. Kring densamma äro anbringade, i en cirkel af 34 fots diameter, 12 stycken stödspiror 11 tum tjocka vid foten. Deras toppar sluta 30 fot från marken. Inom denna ring finnas ytterligare anbringade 7 stycken 9 tum grofva spiror hvilka sträcka sig endast till 20 fots höjd, uppåt stora spiran. Yttre sidorna af de längre spirorna äro på halfva båkens omkrets, åt sjön till, beklädda med hvitmålade 1" x 9" bräder. På båkens toppspira äro tvenne tunnor uppsatta. Kostnaden för ståkbyggnaden upptages till 215 Riksdaler."

Den första renoveringen i modern tid gjordes på 80 -talet. Då var Spiran i dåligt skick, bl.a. var toppspiran med tunnorna avbruten. Den ersattes av ett aluminiumrör med 2 ektunnor (Tunnorna betydde enl. uppgift att det fanns färskvatten att hämta i hamnen). Toppspiran med tunnorna är stagad med 4 vajrar, en i varje vädersträck. Dessutom stagas den av stödspiror, 5" x 5" sparrar. Detta tillsammans med vitmålade bräder gjorde att Spiran såg ut som ny igen.

Men klimatet är tufft i havsbandet. Därför beslöt vi, några medlemmar i SBK:s motorståk-sektion att under sommaren -99 göra en ny upprustning.

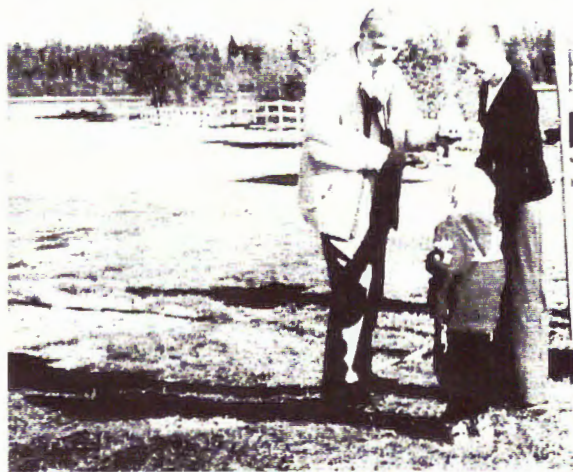
Söndagen den 1 augusti landsteg några arbetsugna män på Hällgrundet. Med hjälp av rep och block fälldes toppspiran ner. Tunnorna var angripna av väder och vind, bl.a. hade tunnbanden av järn rostade av, men ek virket var friskt och nästan omöjligt att slå in en spik i.

Den reparerade toppspiran restes och sedan alla bräder målats och alla buskar i närheten röjt bort såg Spiran ut som i fornstora dar.

Ett nöjt arbetsgång kunde efter ett "ärevärv" runt Hällgrund åter styra in mot hamnen.

Gunnar Lundmark

Invigning av Ångståkståken

I september återinvigdes Ångståkståken. Som ni säkert vet har det under två års tid pågått reparationer av ståken - vilka genomförts av Sikeå Båtklubb med ekonomiskt stöd av Leader II.

Invigningen förrättades av landshövding Georg Andersson (bilden) vilken som tack förärdades en Spira, tillverkad av Dan Viktor Pettersson. Tal hölls av SBK:s ordförande Alf Johansson, LSI:s ordförande Sture Bäckström och kommunfullmäktiges ordförande Haldo Eriksson. Från kommunen fick Båtklubben ett exemplar av Boken om Robertsfors av Erik Forsgren. Några ur Robertsfors Musiksällskaps storband stod för underhållningen.

Efter invigningen bjöds de närvarande på smögåstårtar och rullstårtbakelser i Kraftstationen.

Dagen bjöd på sol och ganska mycket blåst och lockade ett 100-tal intresserade.

Åsa Bäckström

Labyrinter

Vad betyder labyrinterna på Vännskär, i Näs och i Ratan?

Jag tycker mycket om att åka båt och i somras var vi ofta ute på havet. Havet är mycket underbart och fint, men det är inte bara havet som fascinerar mig utan också kusten. Det finns mycket att se, både naturens och människans skapelser. Jag blev imponerad av de labyrinter som jag hittade på Vännskär, i Näs och i Ratan, så då tänkte jag ta reda på vad labyrinterna kan betyda och här får ni se vad jag kom fram till:

Labyri'nt - grek. laby'rinthas "irrgång" av osäkerhet, sannolikt icke-grekiskt ursprung.

Labyrinter i skilda utföranden, t.ex. ristningar i mosaiker, målningar, på keramik och mynt och i olika konstruktioner av grästorvor eller kullersten, förekommer i stora delar av världen. Bl.a. i Skandinavien, Afghanistan, Indonesien och bland Nordamerikas hopiindianer. Som ni ser är labyrinter väldigt gamla skapelser som människorna gjorde för jättelänge sedan.

Labyrinter i olika länder skiljer sig från varandra. Nordiska labyrinter t.ex. är vanligen tillverkade av kullerstenar. Torvlabyrinter dominerar i Storbritannien och i norra Tyskland, har förekommit i södra Skandinavien.

Här kommer lite statistik!

I Sverige finns det ca. 300 kända labyrinter, i Finland ca. 200 och i Norge ca. 20.

I Sverige ligger labyrinterna i stort sett vid kusten. Över hälften finns i Norrland, där de är belägna vid gamla fiskeplatser. Deras ålder brukar variera från 1300 -talet och framåt. Särskilt vanligt var det med labyrinter i Sverige på 1900 -talet. Att gå i en labyrint ansågs av t.ex. fiskare ge god fångst och vind. Likaså förekom ett slags friarleik mellan ungdomar, en pojke skulle dansa eller springa genom labyrinten till en flicka som stod i dess mitt.

Man kan dra slutsatsen att våra labyrinter som finns på Vännskär, i Näs och i Ratan kan vara ganska gamla, eftersom havets nivå för länge sedan var mycket högre än idag och platserna där labyrinterna ligger då var havets botten. Förmodligen är det fiskarnas skapelser som gjordes på 1800 -talet i hopp om de stora fångsterna.

Svetlana

Ridklubben Sandgården

Ridklubben Sandgården har under hösten fortsatt ha tre lektionskvällar - måndagar, tisdagar och torsdagar. Detta blir ca 50 st ridande per vecka. Vi har även handikapp-lektioner på måndag eftermiddag. Ridskolan har också hyrt tre stycken D-ponnier som används på ridlektionerna.

Vi har under hösten haft vår sedvanliga terrängritt. Vi hade en clear round-klass på Drömvallens fotbollsplan. Sedan gick den vanliga terrängbanan efter järnvägen med ca 12 hinder. I ponnyklassen blev resultaten följande:

1:a Elin Jonsson - Lurifax
2:a Rebecka Pettersson m fl

I hästklassen blev resultaten:

1:a Anna Åhman - TrippelQvarn
2:a Lina Jonsson - Hamilton
3:a Malin Saloranta - Tuffen m fl

Vi bör kanske även nämna att våra duktiga elever var i väg till Vännäs i början av oktober och tävlade i dressyr. Laget kom på en 4:e plats av 6 deltagande lag. I laget red Emma Åhman-Ultra, Elin Jonsson- Hamilton, Frida Forsberg. Yasmine och Linda Johansson - Höken.

Bra jobbat tjejer!

Som ni kanske redan sett så har vi bytt staketet på ridbanan. Vi håller just nu på med ett projekt om ett ridhus. Så om ni vill skänka pengar till bygget eller hjälpa till på något annat vis, hör av dig till Mona 150 62 eller Ingrid 151 96.

Vid pennan Lina Jonsson

Legdeå/Sikeå almanackan

Dag	Datum	Tid	Aktivitet	Arrangör/Plats
Sön	28 november	15.00	Årsmöte	SBK, Skogsglantan, Robertsfors
Mån	29 november	13.00	Symöte Inbjudare: Ruth Lundström Gäster: Molly o Birger Lundgren Gravmark	Missionskyrkan
Sön	5 december	11.00	Adventsgudstjänst	Missionskyrkan
Sön	5 december	18.00	Söndagscafé Projektredovisningar Andra varvet, Stora magasinet m m	Träffpunkten
Sön	12 december	18.00	Lucia-firande	Träffpunkten
Sön	19 december	11.00	Gudstjänst	Missionskyrkan
Sön	9 januari	18.00	Söndagscafé	Träffpunkten
Sön	6 februari	18.00	Söndagscafé	Träffpunkten
Sön	5 mars	18.00	Söndagscafé	Träffpunkten
Tis	7 mars	18.00	Fettisdagsfirande Servering, tipsrunda	Träffpunkten

Fårkooperativet

Boka redan nu Ditt får för nästa säsong!
25 får är förhandsbeställda - pris ca
400:--/st för allt, dvs slakt och färffesten
är inräknade! Det går ju också bra att
dela ett får med någon.

Kontakta Sture S, tel 151 92 eller Sture
B, tel 153 53, om du är intresserad!

Vinterns studiecirklar

Under vintern planerar vi att genomföra dessa
studiecirklar:

a) **Kan man äta sånt?** Om ätliga och mindre
ätliga växter i vår natur

b) **Modellbygge.** Vi bygger en modell över
hamnen

c) **Byautveckling.** Vi planerar för den fortsatta
utvecklingen av byn, gör en ny telefonkatalog
m m

Anmälan senast 15-01 2000 till
Sture B, 153 53 eller Curt N, 150 83.

SÄLJES

**SVENSK
HONUNG**

Flymoras Bigård
Yngve Pettersson o. Siv Konradsson
915 31 Robertsfors 0934-10495.10080

Ortens honung - Burk 700 g 45:-